

Jekabaara

Bok o 350-351 nan songo d. 60 • 2018 san zanwueye ni feburuyekalo

Cikela, mɔnikela ni baganmarala kunnafoniseben. A be bo kalo o kalo
Jamana baarada la - Telefoni : 20 20 62 89 – BP : 2043 Bamako (Mali)

Misi pɔnpe ye
bagan mara
nafasoro sira
numan ye
ne 2

“Ŋaniya numan ni kuma mugu in si te jamana nafa fo kelen : waleya” ! (Abudulayi Bari)

Kucala : Miyankala faaba sewalenba ye Jamanakuntigi bisimila

ne 4

CPEA ye cike cakɛda layiriwa minɛn ye

ne 3

« Kalan be mogo son hakili la, nka kunnafoni be mogo bo kunpan na ». (Yoro Ulen Sidibe)

CPEA ye cike cakɛda layiriwa minɛn ye

Jekabaara kalanbagaw ladɔnniyali kama cike cakɛda layiriwali baarada lahalaya kan n'ɔ ye « CPEA » ye, Jekabaara sera baaarada in jɛmaaba Jibirili Jakite ma.

Jekabaara : *Cike cakɛda yiriwli baara yere ye mun ye ?*

Jibirili Jakite : Cike cakɛda yiriwali baarada sigira sen kan san 2014 zanwuyekalo tile 28. Baarda in be cikɛlaw ka minisiriso yere naga kɛrɔ n'i ye kabine ye walasa ka faanranya kɛle an ka togodaw la ani ka baara basigilen di denmisɛnw ma.

Jekabaara : *Aw ka baaraw ye jumɛnw ye ?*

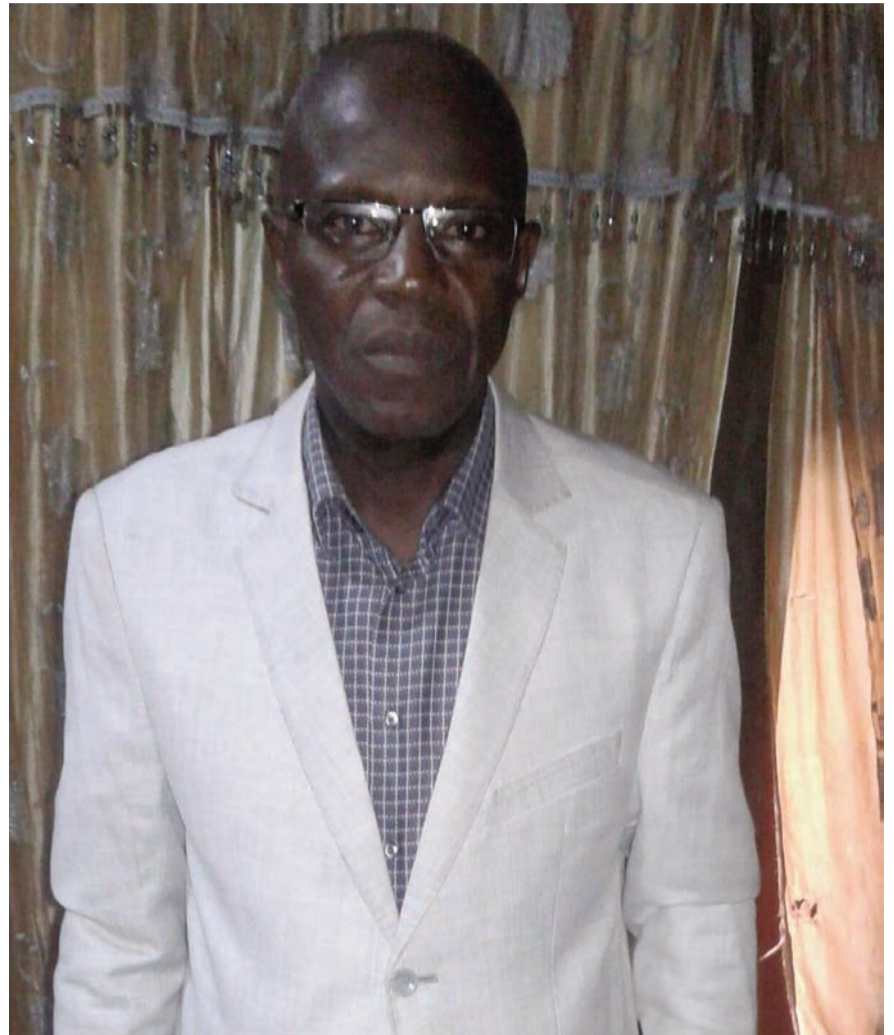
Jakite : Cike cakɛda ka baaraw jɛsinnen don ka fɛɛrɛw sigi sen kan ani senɛkelaw ka minisiriso baarada tɔw minnu bɛse ka kɛ sababu ye ka cike cakɛda yiriwa an ka jamana kɔnɔ. A kun dɔwɛrɛ ye ko fɛn o fɛn ye cike cakɛdako ye kɛrɛnkɛrɛnɛnya la a yiriwali siraw, baaara kɛcogo, fɛɛrɛ minnu bɛse ka siri walasa a ka se ka yiriwa. Baarada don fana min be jɛsinnen be musakako ma kɔ fɛɛrɛ tige cogo numan na, walasa baara minnu lapinin be sabati. A sigikun dɔ fana ye ko fɛn o fɛn jɛsinnen be cike cakɛda baarada yere sigili sen kan jaman kɔnɔ, kɔlu demɛn u ka baaraw jɛpinini ma, i nɔ fɔ min bɔ fɛ ka poroze dɔ labɛn ka jɛsin cike cakɛda ma jamana kɔnɔ kɔlu demɛn o baaraw la. Demɛn dɔwɛrɛ ye musakakow jɛnabɔli ye an ni bankiw cɛ walasa baara in latige cogo numan be sɔrɔ

cogo min na.

Cike cakɛda in ka baara dɔ fana ye kunnafoni numan sɔrɔli fɛn o fɛn jɛsinnen be cike cakɛdako kan kɔ kunnafoniw jɛpini, k'u lamara, k'u bila mɔgɔw ka bolo kan. Ani fana, cike cakɛda minnu sera ka sigi sen kan, kɔlu labaaracogo an'u ka temɛnsira w kɛrɛnkɛrɛnɛnya la, fɛn o fɛn bɔlu kan, kɔlu kunnafoni mara walasa baara bɛse ka o la cogo min na. Bawo, bɛɛ bɔ dɔn kɔ fɔ ko fɛn bɛɛ ye kunnafoni de ye.

Jekabaara : *N'an ye a'ka cike cakɛda baarada ta k'a laje, an be baara wɛrɛ y'a kɔnɔ n'ɔ ye « CRP » ye, kɛrɛnkɛrɛnɛnya la kɛnyɛrɛye cike cakɛda, ne ko, o baaarada in ka baara be mun kan ?*

Jakite : Yannin Nka don kɛnyɛrɛye cike cakɛda ka baaraw la, n bɔ fɛ fɔlɔ ka dɔɔnin fɔ a nacogo kan. Kɛnyɛrɛye cike cakɛda nana siratige min na, o de bɔra kɔlɔsi-li siratige dɔ la an ka jamana kɔnɔ. Bawo, bɛɛ bɔ dɔn kɔn ka jamana ye cike jamana de ye. A sɔrɔ be tali kɛ an ka jaman ka jɛtaa la. Maa kɛmɛ sarada la an ka jamana kɔnɔ, maa 80 de ka baara bennen be cike ma. O cikɛla ninnu na, gɛleya damadɔ be olu kan. A gɛleya fɔlɔ ye min ye, o ye minɛnko ye. Halibi, saridaba ni dabain-kurunnin de bɔ baa-

rakɛla caman bolo. O la sa, a kun dɔ ye ka minɛn kologirinw bila cikɛlaw ka bolo kan nɔ dɔw ye tarakiteri ni jɔsimansin nɔ jɔgɔn caman. Bɛɛ bɔ dɔn bi, kɔn ka togodaw la, gɛleya be yen, nɔ ye denmisɛnw ka baarako gɛleya ye ani tunga-fɛ-taa. Baara in bɛse ka kɛ sababu ye ka baara di denmisɛnin caman ma walasa tungalataa bɛse ka nɔgɔya cogo min. Baarada in sigikun dɔ fana ye ka cikɛlaw demɛn kunnafoni numanw na sanjiko lahalaya jɔnjɔn na, walasa sanji dɔgɔyara cogo o cogo, senɛkɛla min mana kunnafoni ninnu bato, a ka ca Ala fɛ, dugumakolo tena o janfa cogo si. O la sa, baarada in nafa fɔlɔ tɛ dɔwɛrɛ ye ka dɔ fara cikɛlaw ka sɔrɔ kan. A ka demɛn fana be tali kɛ denmisɛninw ka baara-

ko kan. Bawo, baarada in bɛse ka kɛ sababu ye ka baara di denmisɛnin caman ma, minnu kalanna ani minnu ma kalan. An ka baarada yere, nɔ ye senɛko minisiriso ye, walasa ka jamanakuntigi hakilinan ssira taama, nɔ ye baara ba 200 latiime cogo sɔrɔli ye, kɛnyɛrɛye ye cike cakɛda lasɔrɔ nin kuntilenna in de la. Anw kɔni bɔ dɔn ko cikɛko fan na, baara be kɛ taare ye cikɛlaw bolo. Kɔ fɔ fana, ko baarada in be yan Malidenmisɛn bɛɛ kama minnu si bɔ ta san 18 fɔ ka taa san 45.

Denmisɛn minnu bɔ fɛ ka baara kɛ nɔn ka baarada in ye, a be jinin olu fɛ, u ka fara jɔgɔn kan ka kɛ jɛkulu ye, ka ZIE dɔ sigi walasa ka poroze dilan. Nɔ kɛra,

minenw be d'u ma, fana guwerenama yere bu demen. No bora la, mogo kelen yere bese ka kenyereye cike baarada sigi sen kan. O la sa, fo tigilamogo si ka sora san 18 ka taa .Fana, ka ke moglefaamunen ye cike baaraw kan ani musaka do ka kan ka sora a tigi bolo baara in daminecogo numan kama.

Jekabaara : A ka baarada sigili ni sisan ce, a ye baara ke fen jumenw kan ?

Jakite : An ka cakada sigi ni sisan ce, an ma sigi. I na fo ka tali ke jamanakuntigi ka lapiniw na, no ye ka baara ba 200 dayelen deminsenninw kama, an lapiniye ka kenyereyecike cakada 250 de sigi sen kan Mali erezonw kono. O yan ka lapinin yen ka, nin mogon baara kolgirin, fi ka sifile. O de kama,

an ya sifile folo ni kenyereye cike cakada 25 ye. An yolu sugandi ka ban an ka cakada faaba la. Nka, o 25 ninna, laben sabatilen don kenyereye cike cakada 10 de baaraw waleyali kama. O konona na, an ye cike cakada daw jo u ye. Bawo, ni ba fe i ka jago ka yiriwa i bolo, fo sugu ka ki bolo i ka baara taacogo numan yere kama. O de la sa, an yo jate mine baara in na. O de kama, guwereneman yere yan demen kosebe ni taari fila dili ye. O taari fila konon, an ye baarayoro jo ni ka magazan jo ani ka mogon-ye ke yoro fana jo, gaba ni mogon fana jora. Nin bee kera walasa, cikew bese ka demen u ka baara ke cogo numan na cogo min.

Jekabaara : I ka kuma laban ye jumen ye ka nesin cikelaw

ni jamanaden bee ma ?

Jakite : Nde ka kumakan laban koni te dawere ye ni foli ka nesin jamanaden bee ma. Kenkerennnya la, jamanakuntigi Flihazi Ibrahimu Bubakari Keyita, ale min yen in hakilinan numan ta ka nesin cikilaw ma ani demisenw. Bee ba don ka fo ko nafa be nin hakilinan in na. Bawo, hakilinan in bena ke sababu numanba ye demisen caman ma ani be cikelaw demen cogoya caman na.

An ka dugawu ye min ye, o de ye ko Ala kan demen ka hakilinan ninu tiimecogo numan bee sabati. Foli be se an ka senekelaw ka minisiri-so yere ma, a na baara mogon bee. An ka minisiri yan demen cogo bee la, nan mako sera ma waati o waati, demenko sira kan. Kumakan laban be nesin kenyereye baarkelaw ma ani cikelaw. Ku si kan'u sigi. Ku ka wuli ka kunnafoni ninin demen ninu sorocogo kan ani ka jensen.

Jitumu Bala Sidibe

Kalo kumasen nana

« Ni Ala ye maa min ke faama ye, i jija i ka kaba ni yaada kele. Na ye maa min ke kantan ye, o ka don ko da ba ne wa do ba ko ».

Idirisa Saako

Koarisene : Mali seginna jayoro folo la Afiriki koarisenejamanaw ce la

Mali ye koarimugu bali miliyon kelen ni ba 330 de sora san 2017 in na, o cayara ni san 2016 ta ye ni koarimugu baliba 90 ye. san 2017 koarimugu sorolen hake be Mali bila Burikina faso ne o min ka surun a la koari sene fan fe.

Amerikenw ka seneko cakada ka fo la, Mali ka koarimugu sorolen hake ye bali miliyon kelen ni ba 330 sora san 2017 in na, o cayara ni san 2016 ta ye ni koarimugu bali ba 90 ye. Burikina faso min ka surun Mali la koari sene na, o ma temen koarimugu bali

miliyon kelen ni ba 300 kan, Mali ka koarimugu sorolen cayara ni Burikina ta ye ni baliba 30 ye.

Mali ka nin kunnawolo sora la ka da samija cogoya ne ni koari sansongo yeleni ani geleya daw furakeli kan i na fo koariwari soroli joona.

Koari ma ne kosebe Burikina, sora dogoyara tari la ka ke kilo 333 ye, a tun be san 22 bo. O tun ma deli ka ke. Koari sorota dogoyara afiriki jamana were min na, o ye Cadi jamana ye, bagaji-dese kera yen ani

Baba Berete

koari sansongo fana jaasira ka ke sefa wari 24 ye.

Makoci mara (CMDT) ani cikelaw ka cesiri de ye

ni kunkorota di Mali ma, wa no ka kan ka ye Cikelaw balocogo la.

Dajeli Damele

Kucala : Miyankala faaba sewalenba ye Jamanakuntigi bisimila

Mali jamanakuntigi Ibrahima Bubakari Keyita ye keneyaso ni siraba dilanni baaraw dayele ani ka jibondon do kurunbokari feburuyekalo temenen.

Kucala

Mali Jamanakuntigi ye taama ke Kucala alamisa ni juma feburuyekalo tile 15 na 16 san 2018. Jamanakuntigi IBK yere bangena Kucala, zanwuyekalo tile 29 san 1945. Jamana Kuntigi ka nin taama in sen fe, yiriwali baaraw caman datigera, daw fana lahidu tara. Baara daminenw na, IBK ye dakaraso belebele do tufaden folo da, mi naganna te Mali serikili si kono folo. Nafolo min be don a musaka da fe o kasabi be se sefawari miliyari 12 ma. Faso de ba musaka bee bo, a be jo ka ban san fila kuntaala kono.

Ka keje ni keneya ni beseya Minisiri Usumani Sanba So ka kuma ye, nin

dakotaroso in bena ke sababu ye ka do bo Kucalakaw ka taa-ni-ka-seginna Sikasso ani Bamako bana daw furakeli kama, sabu keneya minen kura labanw ani dakotarajolenw bena bila a kono.

O ko fe, Jamana kuntigi ye kulukoro ani Sikasso maraw kono togodala siraw labenni poroze baaraw daba je folo di. O poroze waari ye sefawari miliyari 45 ye. Mali bena demen o baara la dije Wagadeba fe no ye Banki manjali ye, o min ka ciden kerengerennen tun be kene kan. Kucala, kilometri 98 bena laben poroze in hukumu kono Konsegela komini sira kan. O wari be

ti jo sefawari miliyon keme seegin ni bi seegin ani duuru la. Minisiri min be Mali minenbaw ani magoneyoro konna no ye Madamu Tarawele Zenabu Japu ye, ale ya jira ko poroze in togo ye PAAR (Projet d'Amélioration de l'Accessibilité Rurale). A bena ke sababu ye ka taa-ni-ka-segin nagoya sigidaw ni nagon ce ani ka senefenw seli teliya suguw la.

Taama in sen fe, Mali Jamana kuntigi IBK ye Ji bondon do fana kurunbokari Sinsinna komini kono. Kuranko ani jiko Minisiri Maliki Alihuseni ya jira ko nin Ji bondon dabo kun ye ka ji sanuman

di sigidalamogow bee ma, kerengerennyala seba te minnu ye. Minisiri ko nin ji walankatali baaraw musaka benna sefawari miliyari 3 ani miliyon 130 ma. O Nafolo bora Mali na demenbaa Jamana Danemariki yoro. Nin bee ko, peresidan ye babili do kurunbokari, min labenna CMDT fe, o ko, a ye forobayoro daw togoda. Konseyi de serikili ka nagon ye soba togo dara Sina kulibali la, ale tun ye Kucala politikimogo folo do ye min ye wasadenya ke ka temen, lakolikaramogo tun don fana, a bangena san 1933 ka faatu mariskalo tile 11 san 2014. Nanajekyoro min be Segu sira kan, o togo dara Zanga Kulibali la, Kucala Dugutigi ana Jamanatigi folo. Kucala Jamanatigi laban no ye Laji Sidiki Watara ye, ale togo dira farikolonajekyoro kura ma. Jamanatigi Sidiki Watara bangera san 1886 la, a faatura Zanwuyekalo tile 4 san 1997. Ninnu ye mogow ye, minnu yu se ke Kucala jetaa ni a yiriwali la. N'ka u si te balola bi. Nin bee ko fe, Mali J a m a n a k u n t i g i Ibrahima Keyita ya jira a ka farikolonaje minisiri la, no ye metiri Zan Kulodi Sidibe ye, ko ka soba jeli dabali tige kucala demisenw ye, farikolonaje

Jamanakuntigi be ka dogotōrosoba baara damine waleya ni kabakuru fəlɔ sigili ye.

nasugu bɛɛ bɛna kɛ min
kɔnɔ, yanni san kelen cɛ.

Jamanakuntigi donnen
Kucala Feburuyekalotile
15, a taarɔ jɛ da bana-
baatɔw kan Kucala dɔkɔt-
ɔrosoba la, minnu ye sira-

ba-kan-kasara sɔrɔ araba-
don, feburuyekalo tile 14
san 2018. O don, mɔbiliba
fɛrɛntan dɔ ye mɔgɔ 3
faga, ka 35 jogin. Jamana-
kuntigi Ibarahimu Keyita
ye sefawari miliyɔn 5 di,
walasa ka dɛmɛn don ban-

abaatɔw ani banbaatɔw
somɔgɔw ma.
Jamanakuntigi ni Kucala
jɛmɔgɔw ye tɔnsigi fana
kɛ. O sen fɛ, da donna
Kucala geleya dɔw la. I
nafɔ Hikoma dayɛlɛliko,
sirakow, Kucala ka kɛ

erezɔn ye... Jamanakuntigi
ye lahiduw ta k' u na fura
jini geleya ninu la joona.

Dawidi Kulibali
Kucala Arajo Jamana

Kalandiya...

Ni ye nɛn ye bologɔninw furancɛ, n'a tɛ tulu nɔ, a bɛ kɔkɔ nɔ !

Ni kɔrɔ kun ye jɛmajɔ ye, kalan kun ye yɛrɛ-dilan. Anw faso Mali jɛmaaw donna balikukalan na ka bi tuma. Bi mɔgɔ bɛsɛ kɔ
fɔ ko kunfɛnya silasali lapinin ma sabati, nka nɔba bilara ni mɔgɔ min ye kalandenjolen hake lajɛ. Jamana marabagaw ye dɔ
ke u jenintɔrɔ finni la, a ko tɔ bɔnw yɛrɛw bolo. A wulituma sera kɔ jira ko kalan-kelen tɛ masiri gansan, jagofɛn fana tɛ. Kalan
ye diɲɛ yiriwa ni jɛtaɛ fɛɛrɛw sinsinnan fɔlɔ de ye min tɔnɔ tɛ bɔ labaarali kɔ. Kɔ jira kɔn kalanna, o de tuma sera ! Kalan ye
Dɔniya foroyabali ni hakiljagabɔ waleyali minɛn de ye min bɔn bolokɔrɔ. An kɔn ka duguw, togodaw, ni gugubaw bɔ dibi n'u
mankutun n'u kibaaruyaw sɛbenni ye k'u cɛrin. An kɔn ka tufaden da diɲɛ jɔli la nɔn ka hakiljabɔw ni fɛɛw sɛbenni ye. Kunun
nɔn ka seko ni dɔnkow, laadaw ni fɛɛrɛw tokun kɛra dibi la kalanbaliya kɔsɔn, bi, salaya ni banbaganiya de bɛsɛ ka k'u ma
sababujugu ye bawo, jamana marabagaw ye balikukalan kɛ jigisɛmɛn-jiriba ye. Min tora sisan, o ye kan yɛrɛ don da la nɔ ye !

Bakari Sangare

U ko...

« Hali ni sulanterε kera nanfolotigi ye, do be a fo a ma ko ba nterε »

Jeli Bakari Damele,
maana bōla San

* * * * *

“Ko maa ka juru be i dombaala, ayi, maa ka juru be i kanunbaa de la, kosabuke, maa dombaa be temen i sirilenna yōrō dola, i kanunbaa be taa i foni yen”

Ala ka hine ala: Jeli Tahiru Dante, tariku bōla tun don Segu

* * * * *

« Ne kelen be a beε don, nkelen be a beε fo, ni i kelen ma a beε tiε, a beε be tiε ka a da i kelen kun ».

Dr. Mamadu Fanta Simaga, Tariku bōla don Segu

* * * * *

« Yerejninin boli ni kōnō-najuguya te ben »

Sy Solomani Sy, animateri don arajo Bamakan la Bamako

* * * * *

Kalo kuma njanan jeti fōyi te mōgō la fō ka a mōgō jōgōn demen, ni a desere ola a kana a lebu

BNDA ye sefa wari miliyari 19 ni tilan sōrō jinan sene baaraw kama

Cikelaw ka banki BNDA ni faransikaw ka yiriwali banki AFD ye benkanseben dō bolonōbila desanburukalo tile 19 walasa ka cikēda misenw ni cikēda mankanw ka baarake minenw musakako nōgōya jangō togodaw la. Benkanseben in fe faransikaw ka yiriwali banki AFD be sefa wari miliyari 19 ni miliyōn 667 di Mali cikēlaw ka banki BNDA ma.

AFD ka fō la, nafolomugu sōrōlen nā nafaw bā to BNDA ka se ka poroze cama musakabō, ka cikēda 3 800 kōkōrō-

madon ni anterepirizi misenw ni anterepirizimankan 500 ani anterpiriziba 25.

Wari in sōrō la jamanaw ni waribon damadō ka jεjōgōnya hukumu kōnō sahelī kōsōn ko « alliance pour le sahel », jεjōgōnya in sigira sen kan san 2017 zuluyekalo la, a tōndenw ye : Faransi, Alimajni, Nazarala tōnba Uniyōn Eropeni, Banki mōnjali, Farafina banki BAD ani Onu ka yiriwali baarabolo.

Dajeli Damele

Kunƙe furata : Wale faratilen dan !

Ka fura ta i yere ma, walima ka taa mago da jininka a ka fura tata la walasa k'i ka bana furake, ninnu ye walew ye minnu ban ka jamana kano kabini tuma jan. Nka bi, bolofa kera ko kan ko sababu ba fura sarocogo caya na sarali magoyali la. Bi, magow ja ka gelen fura je fo ka damatemen. « E yi ka kanodimi furake ni fura jumen yen fana ka to magan san nka kanodimi kama » walima « i ti ka kunbabifura foroko di nma nka taa a magan san » Nin kumaw be men duguw kano, barodaw ani baarayaw la. Ninnu ye farati- kumabaw ye minnu be jagleya kofa furako hukumu kano. Keneya baarakelaw ka jate la, banaw bese ka ke kelen nka, banabagatow te kelen ye banaw mincogo te kelen ye.

Kodonnaw ni keneya baarakelaw ka fo la, fura ye muru dafila de ye mago bee ka kan k'i kolosi min na. A bena ni lafiya ye cogo min, fura bena ni kasaara ye o cogo kelen fana na. O de kama, a ka kan sanga ni waati bee la, an ka magan hakili lajigin furako kololaw la. Bana yaalen fura sara ka di, nin ye kuma kera ye an ka jamana kano, tije kera fana don nka bana

yaalakun ka kan ke bilasirabaga jinin de ye min be an kun sin furako jedaonbagaw ma. A ka na ke furato-mine walima furasansoben singa ye o maganna sannu kama. Fur aye fen ye bi min sebekera bolen don. Fura lasarali sebekera magoya ko sababu ke furafeereyaw caya ye. Kin, duguba ni dugumisenw ka mago bi furafeereyaw te min kano sariyaw ka yamaruya kano. O temennen ko, feesira werew be fura la bi min cekajugu kosebe. Daw ba wele ko yala-yala fura daw yere ko « faramasin paritere » walima duguma fura feerata. Jamana faamaw ni furako jedaonbagaw ka jefaliw ni ladilikanw desera nin furafeeresira in na. O de ya to a bese ka jate furalarasiraw fe. Bi nin sira fila minnu bee kera sababu ye ka fura ke an bolokorafen ye . Fura kera yerin-kera ye min belebele fara kun-fe furata kan. An be don min na i kobi, kun-fe furata kelen don kan balima caman ba a dabolo kan. Na ma da fara min ka bana kan, a be bana suguya were bange o tigi la. Fura aye bana kekelan ye, o ye korolenko ye na kera kecogo la. Bana juguyalan fana don bawo na ma ke ni hakili sigi ni segesegeli ye. Faamuyaw ya jira ko

farisogow te kelen ye. Oye yiriwaba ladon furako la adamaden bee ka kan ka min tano sara. Adamadenw ka bana bese ka ba magan fe , segesegeli de bese ka seereya ku ye kelen ye. Misali la, an caman be kunkolodiminw jate ku ke fen kelen ye ka furaw mine magan bolo. O ye farati dan ye, bawo doniya sabatilenw ya jira ko kunkolodiminw be ba magan fe ka sara u te kelen ye ka du sababu kan. O be cogo min na bana suguya bee ba cogo kelen na. Nin ba jira ko kun-fe furata ye lala de ye min ka kan ka dabila pewu. Bana sidonbali furakeli ye kun-fe- ko de ye min kololo folo ye bana ferekeli. O ferekeli fana be gelayaba don bana furakeli bawo bana da bese ka bana dawere dogo. Furakeli juman be damine ni segesegeli ye walasa ka bana sidon o ko fe ka furako dabali tige. An be don min na i ko bi, fura bee tana donnen don. Fura tacogo be dansigi ka ben ni banabagato lahalaya ye.

Bolodese, fantanya, dokotaraso lasarali gelaya si mankan ka mago don kun-fe furata la bawo, o te dawere je donni giriyali ko banabagato na somagow kan. Tubabufura ni

ladala fura bee dama ka kan nin sira fe nka min farati ka bon o ye tubabufura ye bawo ale be dilan ni feere kerengerennenw minnu batoli ye waajibi ye.

Fura yere ye mun ye ?

Danko walima feere dabalilen de don min be ke ka banakise kele ka ba farisogo kano walima a kakan, o temennen ko, furu ye danko ni feerew fana kofa minnu be ke ka degun suguya bee ta ka ba adamaden nin kan. Fura bese ka ke mugu ye, a kiselama na jima walima tuluma fana be yen. Fura jagama , farama na buluma fana be yen nka ,an be do min na i ko bi, olu be ye ladalafurakeli siraw de fe ka caya. San laban ninnu kano, yiriwaba de donna keneya baaraw la. O yiriwaba in kera sababu ka na ni faamuyaba furako la. Bi, kun-fe furata ye sengin-n-ko ba de ye min be jinin ka finje bila lajininw na no da ye ka keneya sabati dije kano ani ka bana suguya daw silatunun ka ba an ka maaya kano. Olapini te sabati cogo si kan to kun-fe furata la, bawo o be da fara banaw kan.

Bakari Sangare

Gufereñemansariya N°10-387/PRM, min tara san 2010 zuluyekalo tile 26

Min be boli Kungojiri lakananen kerengerennenw ani kungojiriw lakananenw nafako siratige la kan.

Jamana jëməgə.

Ka da Sariyasunba kan
Ka da latigeseben n°73-46/CMNL, əkutəburukalo tile 1 san 1973 nà be tali ke benkanseben kan min be dijətəgəla sərəfenw kan nà be wele fana ko « Pari benkan ».

Ka da Sariya n°10-028, san 2010 zuluyekalo tile 12 min be jamana kungo sərəfenw jənəbəli jəsenw kan.

Ka da Sariya n°93-022, san 1993 məkalo tile 13 min be benkanseben yamaruya ka jəsin, kungo sərəfenw ni kungo sogow ma minnu be ka silatunun ko CITES wali-ma « Washington benkanseben »

Ka da Sariya n° 94-026 san 2014 zuwenkalo tile 24 ta min be benkanseben yamaruya, min be kungo sərəfenw caya lakanan ko «Rio 1992 benkanseben ».

Ka da Sariya n° 01-004, san 2001 feburuyekalo tile 27 ta min be bagan mara kan Mali jamana kənə.

Ka da latigeseben n°04-024 P-RM, san 2004 setanburukalo tile 16 ta min be farafina benkanseben yamaruya, nà be kungo sərəfenw lamarali kan, jən kəra ni min ye Farafina kelenya tənba ka laje senfe min kəra Maputo, Mozanbiki jamana na san 2008 zuluyekalo tile 11, nà bolili yamaruyara sariya n°04-046 fe min tara san 2004 nowanburukalo tile 12. Ka da Sariya n°06-045, san 2006 setanburukalo tile 5 ta, nà be senə taabolo janəbəli kan.

Ka da guferenemasariya n°07-380/PRM, san 2007

setanburukalo tile 28 ta, nò be minisirijəməgə sigilikan. Ka da guferenemasariya n°09-157-P-RM, san 2009 awirilikalokalo tile 9 ta, min be minisiriw sigililan.

Ka da guferenemasariya n°09-221/P-RM, san 2009,

məkalo tile 11 ta, nà be minisiriw ka nənabilakan.

Minisiriw ka laje senfe sariya tara

Sariyasen 1 : Nin sariya in be Kungojiri lakananen kerengerennenw ani kungoji-

riw lakananenw nafako siratige la kan.

Tigeyərə 1 : kungojiri lakannenw Kungojiri lakananen kerengerennenw

Sariyasen 2 nan : Kungojiri minnu mume lakananen don jamana fan bəe kənə, olu file.

Dənnin təgə	Təgə bamanankan na	Təgə tubabukan na
1. Butyrosperman	Si	Karité
2. Parkia biglobosa	Nere	Nère
3. Adansonia digitata	Zira, sira	Baobab
4. Tamarindus indica	Ntomin, domi	Tamarinier
5. Codyla Pinnata	Dugura	Poire de cayor
6. Acaua senegal	Donkori, Patugu	Gommier blanc
7. Acaua Albida	Balazan	
8. Elaeis guinen sis	Nten	Palmier à huile
9. Comnifora africana	Barakante	
10. Spondias monbin	Minkən	
11. Fagara nantaliniodes	wə	
12. Carapa procera	kobi	
13. Detarium senegalense	tabakumba	

B : Kungojiri lakananenw hake la

Sariyasen 3nan : kungojiri lakananen minu mume ma lakana jamana fan bəe, olu file.

Dənnin təgə	Təgə bamanankan na	təgə tubabukan na
1. Afrelia africana	Lenge	
2. Anogersun leiocarpus	Ngalama	Bouleau d'Africue
3. Banbusa abyssinica	Bə	Bambou
4. Bombax Costatum	Bumu	Kapokier
5. Barasuso aethiopicum	Sebe	Rônier
6. Ceiba Pentendra	Banan	Fromager
7. Dalbergia menaloplön	Koloshiyiri	Faun Ebrite
8. Eurythrophleum	Ntali	Tali
9. Hyphaene thebaica	Zimini	Doum, palmier doum
10. Khaya Senegalensis	Jala, Djala	Caïlcédtrat
11. Prospice africana	gele	
12. Pterocapus ennacens	Geni, gənni	Vène
13. Raplier Sudanica	Npan, ban	Raphia

Tigeyərə II nan : kungojiriw lakananenw nafako siratige la

sariysen 4 nan : Jamana fan bəe la, nin kungojiriw minu lakananen don nafako siratige la olu file.

Dənnin təgəw	Bamanan təgəw	Tubabu təgəw
1°) Daniella Oliveti	Sanan	
2°) Isobertinia doka	Nsə	Saro
3°) Dispiros mespiliformis	Sunsunfin	Ebenier d'Afrique
4°) Metragyna Inermis	jun	

Tigeyarō III – Sariya kuncɛkanw

Sariyasen 5 nan : maraw guferɛneriw ni Bamako ta, ani sigida lakodɛnenw jɛmɔgɔ yamaruyalenw be se, ka kungojiri dɔw fan bɛɛ walima fan dɔ lakana ni sariya ye janko minnu be silatunun sira kan, ni u nafa ka bon sɔrɔ ni seko ni

dɔnko ni donniya ni furakɛ-li sira kan.

Sariyasen 6 nan : min sariya in be bila sariya kɛrɔman tɔw bɛɛ nɔna.

Sariyasen 7 nan : Minisiri min be lamini ni sanuya kunna, minisiri min be bagan mara ni mɔɔni kuma, minisiri min be sɛnɛko kuma ani minisiri min be jamanakow jɛnabɔ, olu bɛɛ

kakan ka nin sariya in lataama fan bɛɛ fɛ. A be sɛben kɔ ganzi faso ka kunnafoni sɛben kɔnɔ.

Bamakɔ, zuluyekalo tile 26, san 2016

Jamana jɛmɔgɔ
Amadu Tumani Ture
Minisiri jɛmɔgɔ
Modibo Sidibe

Lamini ni saniya minisiri

Cɛmɔgɔ Sangare
Bagan mara ni mɔɔni minisiri

Jalo Madeleni Ba
Lamini ni saniya minisiri min ye sɛnɛko minisiri nɔnabila
Cɛmɔgɔ Sangare

Jamana kɔnɔko minisiri
Zenera Kafuguna Kone

Kalo

kumasen ŋana

Duniya sigilen be kuru 3 kan : lajini, latige ani sababu. Ni maa ye min lajini, ni sababu dɔnna o la, o be latige.

Allah kɔn sɔn sababu juman na.

Idirisa Saakɔ

Aw ko kunnafoni nafaman ni jemukan dumanw, aw y'aw sɔgɔ Arajo Jamanaw la

- Segu Arajo Jamana Fɔko : *108.6 Fijɛsuuru fɛ*
- Kucala Arajo Jamana : *101.2 Fijɛsuuru fɛ*
- Mɔti Arajo Jamana : *98.3 Fijɛsuuru fɛ*
- Kulukɔrɔ Arajo Jamana : *103.9 Fijɛsuuru fɛ*
- Jɔrɔ di Saheli Arajo Jamana : *101.2 Fijɛsuuru fɛ*
- Jema Arajo Jamana : *97.3 Fijɛsuuru fɛ*
- Narena Arajo Jamana : *97.0 Fijɛsuuru fɛ*
- Tɔnbukutu Arajo Jamana : *98.6 Fijɛsuuru fɛ*
- Jɛnɛ Arajo Jamana : *91.0 Fijɛsuuru fɛ*
- Bamakɔ Arajo Benkan : *97.1 Fijɛsuuru fɛ*

Afiriki pana- ntolatan (CHAN) : Maraku y'a ka kupu folo yalon !

Sibiridon, zanwuyekalo tile 13, Maraku jamana ntolatantən ni Moritani cedenw ye Afiriki notolatanko tənba ka panantolatan jenajew dayelen. Jamana 16 ntolatantənw ye jəgən sərə kene in kan . Tilefolo jəgəkunben sebaa kera Maraku jamana ye, ale Moritani dere kuru 4 ni 0. Tile filanan kera dankərəba dəw bədon ye i nā fə Kədiwari ani Zambani jamana. Nin don na, ntolatan kanubagaw fər'u jigi kə bawo ni bisigitənba filaw ninnu ma jə jira min bə məgə hakili sigi. Jenaje in kunfolo forila pana caman ka jekumu kan. Moritani jamana kera so-taa-minenw siribaga folo ye ka Kəwari, Gine, Burukina Faso, Zambani Kameruni jamanaw dale kan. Afiriki pana-ntolatantanko 5 nan in kera kene sankərətalenba ye kə da tulong diya kan, o tēmennen kə, a kera kene ye min kan yelemaw donna fililatilenaw ka baara la nō ye widewo ye.

Nin y'a sije folo ye o fere in ka sifile Afiriki ntolatantən kene kan. Don nataw kənə, sigi bə kə nā ye ko fililatilenana walima ntolatantən kənə nabəlaw bese k'u bolomada widewo kan walasa ka jəgən-səsə bə filiw ni kuru-ko la.

Cerətige jəgəkunbenw kadara kənə, Maraku jamana ni Libi cedenw y'a saran. Ladala sanga 90 forila filanninbin na. Cəbəjəgənna sang 30 kənə, Marakucedenw ye tēge kə Libi cedenw na Kuru 3 ani 1. Olu tēmennen kə, Nizerita ni Sudaan jamana cedenw y'a saran. Sudankaw ye Duguma sara cə.

San 2018 Afiriki pana-ntolatantən tako 5 nan panamine-pana kera Maraku ni Nizeriya jamana ntolatantən cedenw de ye bawo nin tən fila ninnu de sera k'u yere sərə kulu-ntolatantən kənə. Jamana fila ninnu cedenw kera fununfunun de ye min ma kolonju to sango

kolonkalan. Yani olu ka jəgən-dere laban cə kupuba yalonni kama, Sudan jamana ni Libi jamana cedenw ye jəgən dere jəyərə sabanan nəfə. O kəle tijenna Libi bolo, bawo Sudan cedenw y'u dere penalititan sen fe kuru 4 ani 2. Ladala sanga 90 ni cəbəjəgənna sanga 30 foori la 1ni 1 na tən fila ninnu ni jəgən cə.

Karidon, Feburuyekalo tile 4 wulatilejan fe, Maraku jamana ntolatantən cedenw ni Nizeriya jamana ntolatantən cedenw jəgən sərə Mohamədi Senki təgəla ntolatantən fereba kan kupu yalonni kama. Jəgəkunben jijalenba kə fe sanji kərə, Maraku jaman cedenw ye sebaaya sərə Nizeriya edenw kan kuru 4 ani 0. Maraku jamana ka sebaaya sərəli taamasijen folow yera kabini jəgəkunben damine la. Nizeriya cedenw Mosesi genni wuliko folo sang 48nan na, o ye baara sebekərə nəgəya

Maraku cedenw bolo .Maraku jamana ye Kəng RD nənabila Afiriki panantolatantən masaya wolo kan. Ka fara kupu yalonni kan, maraku cedenw Ayubi Eli Kaabi ye kurudonna pana jənən ta, u ka cedenw Hadarafu fana ye kupu yalonni jəgəkunben cedenw waaneya jənən ta.

Afiriki pana-ntolatantən tanko duurunan kupuba tora Maraku jaman kənə, jəyərə filan tara Nizeriya jamana fe ka Libi kə sanbanan ye. Yelemaw ni nisəndiya kere fe, San 2018 pana-ntolatantən kera laada- yukuyu- kene ye kə sababu kə jenaje in dugulen dəw yebaliya ye kene kan, na i nā fə Gana ani Senegali jamana. Nin jamana fila kofolen min ye dugulenw ye Afiriki ntolatantən tənba ka panantolatantən in kene kan, olu ma ye ma ye jinan

Bakari Sangare

Mali ntolatantanko : Benbaliya kulun sera ba kankon kan !

Arabadon zanwuyekalo tile 10, Diye ntolatantanko tənba (FIFA) ka cidenw ye kolatemen jekulu sigi Mali ntolatantanko kun na. O kolatemen jekulu in təgə ye Kənəri (CONOR). Ale sigili ye fu siri benbaliya la. Ndawula Fatumata Gindo sugandira FIFA ni CAF ka cidenw fe ka kə kolatemen jekulu in jemaaba ye. A jəjəgənw ye Minisiri kərə Mamadu Gawusu

Jara (jemaaba dankan) ,fsitadi ntolatantən jemaaba kərə Mamadu Samake Yusufu Jalo ani Loseni Bengali ye.

Jekulu in sigi kun ye fura jinin de ye fəjəgənko sababu la. Hakili lajigin sira- tige la, Benbaliya donna Mali ntolatantanko tənba kənə san 2012 kənə na. Sigi-ka-fə ni panijəjəgən dəsələn kə, benbaliya in ko tara ka diye ntolatantanko

tənba segere. Jatemine ni taa-ni-ka-segin caman kelen kə, Fifa ye kolatemen-jekulu

sigili panija siri San 2017 desanburukalo tile 20.

Bakary Sangare

Danke-Farima

Farima tun ye dakanna npogotigi dako puman ye. Sara ni dawula tun ta ni mago je ye. Sigida kono, muso si tun te Farima sora a senkuru la ceje ni sara la. Farima ka ceja ni sar akosen, sigida cemisenw bee tun y'u dama tago fara a tago kan.

Saramanin, musow la muso, lagare, farimanni, ninu ye Farima majamutago daw ye sigida cemisenw fe. Farima kago fara tuma min na, dugu cemisenw ye ba-ka-bin damine bawo a sera furu ye wa mago si tun ta fe a ka taa ki dan. Bee ko Farima. Dugu cekarobaw na musokarobaw bee fana wulila k'u jo bawo olu fana bee tun ba fe Farima ka k'u buran-muso ye. Walasa jiginna kan ba Farimako la, a bangebaw ye yamaruya da ma yere ka furuce sugandi.

Sigida kono, kamalennin kelen tun be yen min tago ye Tuya. Sara ni ceja ye farima ke sigida musow ceto doolo comin na, Tuya ka ninsendiya na ka mujun ni sabali fana ya ke dugu cemisenw ceto kamalen mandiba ye. Farima ka furuko kibaaruya cerinna tuma min na, dugu kamalenw na cemisenw ye taa-ni-ka segin damine. Tuya fan fara la farimko jepininbagaw kan ka garisige sifile.

Don da la, dugu kamalenw taara Farima fa ka dukene fa tewu. Waritigiw, misitigiw, senekela waanew ye woso ni yere-fo damine tegelankolonw merunnen kere fe. Waso ni yere mankutun ba ba diya la tuma min, farima bora so kono ka bologonin sin Tuya merunnen na koko kere fe. Jama sumanna. Kamalen daw duminen fora ka wuli k'u ka kulusi bugo ka fo un se fe kolu tun jenea ko mago-sebe-ko de tun don ! Tuya sugandili ma ben du kono kalalen si ma bawo, a te jate dugu kono kamalen saramaw fe, wa fen ta fe fana ko mago je be bo fe. Bee ya ka dusumagoya jira ka soro ka dukene bila. Nin don in, mago si ma ninin ka don kun min ye Farima bila ka Tuya sugandi.

Farima ni Tuya ka furusiri dogo-dara tuma min, fobaga juguw na pumanw wulil'u deliko la. Daw ko

ko halikilabana de be Farima la, daw ya jira ko Tuya ya baara de nka nin bee la mago si ma miiri ko Farima ba gundo dogoyayo de ninin.

Farima ma waritigi sugandi, a ma nanfolotigi sugandi, bawo fiye bolu nun na, kafa ni yaada yolu taama jagon ye. Olu te gundo suturabagaw ye. Dugudenw ka logosikumaw ni tigelimakanw si ma Farima ba a kan kan. A ye fotaw ni ketaw bee kunben ni ninsendiya-yele ye fo ka furusiri se.

Tuya ni Farima ka furusiri gintan ma dogo mago si la. Ka ta u ka dugu la fo a kere fe duguw, bee bora Tuya ni Farima ka furusiri kalama. A kera ninsendiya ko dan ye. Magow ya don kelen ke dumuni ni minni la. Balaw ni jembew tilenna ka magow jena je.

Kono su folo, tuma min ni magow ka taa-ni-ka-segin nago ya, Farima ko Tuya ma ka be na gundo kalifa ma walasa a ka sutura furujagonya koson. Tuya fora ka wuli ki nagonma ka tulomajo bawo konojira ka ko te ko dennin ye.

-Furubaliya te danbe ye muso ma. Musoganan ni lagosi te ban wa a togolako mandi, o de kama ne donna furu la no te, jogo min be ne na, o ni furu te ben fo ni benna ni mago sabalilen ye min be i mako to. Tuya, e ka sabali ni ka mujun de ya to ne furula e ma. I ladiya je te, ne dalen ba la ki bese ka gundo mara ani ka mago sutura, o de koson ne donna i ka furu la. Jarabi kelen min be ne Farima la o ye foli ye. Don kadi ne ye ni fen bee ye. Ne tulo mana don folikan na, dipelatige fen foyi te seka ne bali ka taa o foli koro. Tuya nin de ye ne gundo ye nbe min kalifa i la walasa i ka n sutura. Ne ba fe i ka gundo in suturali lahidu ta nye. Farima yo ke ka ka kuma kun ce.

Tuya ye Farima jaabi ko te baasi ye. A ye lahidu ta ye. Kono gintanw temennen ko, Farima deliko wulila. Dunun, walima bala mankan mana ba yoro o yoro, farima be yen segere no foli minenw ma ce a te segin so. Nin ko in tora senna fo farima nana garisige den kelen na. Konomaya ni denkurannin

tigiya si ma Farima ba a deliko la. Ni dununkan bora fan min fe a be yen segere. Dennanin farala Tuya ka baaraw kan bawo tuma min ni Farima taara donkeyoro la, ale de tun be sokonbaaraw ke walasa mago si kana don ko Farima te sigi. Na taara donkeyoro la den be kasi fa segintuma. Den makari bonyako jugu, Tuya ye Farima lasoro fere ninin walasa gundo kana poyi.

Nin don in, farima bora ka dugu mine su fedununkan do no fe. Tuma min den ye kasi daminedugutila fe, Tuya wulila kana jo soforokun na ka nin donkili da :

-Farima o den be kasi la, donkefarima o de be kasi la.

Danke diyara, Farima segin so, donke ma diya Farima segin so.

Nin donkili in de tun ye Tuya ka fere sorolen ye walasa ka Farima wele sutura la.

Fije taara ni Tuya kan ye ka to da Farima tulo kan. O yoronin kelen, Farima be girinna ka sosira mine ni boli ye. Nin donkili in kera gundo ye farima na ce ce. Tuma o tuma ni den kasira Farima taalen ko, Tuya be donkili in da. No kera, a ni boli be so segere kana sin di den ma. Tuya ni farima y'u hakili latige bawo u ka jate la mago si ma donkili in koro don. Nka u te min don o de ye ko suruba ye kolosili ko fo ka gundo in koro don. Surukuba ya dege Tuya ni Farima ka donkili fo ka se.

Don da la, kono ganna surkuba la fo ka damatemen. Su kolen, a nana Farima boto jatemine a men jeli la Farima bora ka taa a deliko la. Surukuba ninsendiya seginna ka taa a ka so. Su janfalan, a yi laben ka taa i da dibi la Farima temensira kan. Surukuba ya kan diyagoya diya ka ke Tuya ta jagon ye ki kan to ko :

-Farima o den be kasi la, donke Farima o den be kasi la. Donke diyara farima segin so, donke ma diya Farima segin so.

Farima tulo donna donkili la tuma min na, a yi senfa ka so segere. Farima bolibagato nana bala surukuba dalen na dibi la a be ka Tuya ka donkili da. O yoro bee, Farima ya faamu ka weleba-ga tun te Tuya ye. Farima ya fili bin kono, surukuba kono fana ya kari a no fe. Farima yere-pininto

yelenna jiriba do san fe ki sigi ye. Suruku ninakili yelennen nana da jiriji fe.

Dugu tilara. Farima den ye kasi damine. Tuya ni den kasibagato bora ka na soforokun na ka ka donkili ka men farima kun ma ba. Tuya je menna sira la tuma min, a ye folikeyoro sira mine ka be taa Farima ninin. Tuya tora folikeyoro siran kan ka welekan men kungo kono dibi la. Tuya ya tulomada welekan fe fo ka tigi don. A ye sira fara ki kunda Farima ka welekan boyoro kan ka taa a soro surukuba dalen don jiri dugu ma ka firima jiginni makonon. Surukuba ye Tuya file ka lasa tuma min, a fora ka wuli ka yere ninin bawo, kungosow bee be Tuya mankutun don. Tuya tun ye donso- farin dogolen de ye, sogo si ma jo min je folo.

Nin don in, Farima tilaen si dili la den ma, a yi kanto Tuya ma ko :

-Ne furuke, ka ta bi la fo nsadon, ne Farima sen te da folikeyoro la tugun. Ne bo ke i ka horonya n' ka ladiya komasegin ye. I ye n suturali lahidu tiime cogo min na, ne fana be nin lahidu in tiime o cogo kelen na.

Farima ni Tuya y'u ka jenamaya to ke daamu ni ninsendiya la bawo u jora jagon jigi koro furu bonya kama. U mujunna jagon koro furu bonya kama. wa ya don fana ko kotumasebali te karaba. Ni bee yen in faamu, a ca la sigi be diya !

Nye nsirin ta yoro min na, nya bila yen.

Bakari Sangare

Jekabaara

Labolikuntigi

Dajeli Damele

Sebenkuntigi

Bakari Sangare

Sebenni kela kulu

Dajeli Damele

Bakari Sangare

Idirisa Sako

Nataliye dilanbaga

Modibo Sidibe

Jaw

Haruna Tarawele

Labenbagaw aridatari la

Fatumata Cero

Madamu Jakite Orokiya So

Seyidu Dunbiya

Hake bota 500

BP : 2043 - Bamako

Tel : 20 20 62 89

***BNDA senεke jama jeɲogon
fɔlɔ musakako la***

**MALI JAMANA KA
TARAKITERI 1 000 SANNI**

- BNDA ye tarakiteri hake min musaka bɔ : 660
- Waribolen mumε : Sefawari 2 713 174 430